

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda br.XII-P-2192/69-22
od 18.XII 1970.

Vijeće Lida Horvat, dr Rudolf Šurina, prof.dr Branko
Jakaša

Prijevoz kamionom - Odgovornost prijevoznika - Odgovornost primatelja - Kod prijevoza kemikalija prijevoznik je dužan dati točne upute vozaču o identitetu robe koju prevozi - Primatelj je prilikom preuzimanja te robe dužan interesirati se o kakvoj se robi radi - Ukoliko vozač primatelju nije naveo koju je robu dovezao, a primatelj je bez ustanovljenja identiteta robe istu primio i zbog toga je nastala šteta, štetu snose u jednakim dijelovima prijevoznik i primatelj

Tužitelj je pošiljatelj, a tuženi je prijevoznik.

U obrazloženju svog tužbenog zahtjeva tužitelj je u tužbi i u toku daljnjeg postupka naveo, da je sa primateljem sklopio ugovor kojim se obvezao da će za tvornicu prihvaćati robu dospjelu svim prijevoznim sredstvima u Split (između ostalog i dioktilftalat - omekšivač u tekućem stanju), te svu ovu robu dopremiti tvornici - primatelju - u spadajuće cisterne.

U izvršenju tog ugovora tužitelj je sklopio 8.X 1969. ugovor s tuženim za prijevoz cca 2.000 tona omekšivača godišnje. Tuženi je po tom ugovoru bio dužan za račun tužitelja vlastitom cisternom prevoziti omekšivač koji će doći u vagonskim cisternama na željezničku stanicu Split-Predgradje. Dužnost tuženoga je bila da putem priključka i pumpe istoči svu tekućinu iz vagonске cisterne u autocisternu, da je preveze primatelju i da je iz autocisterne pretoči vlastitom pumpom u spadajući spremnik-cisternu. Tužitelj je bio dužan platiti ugovorene i izvršene prijevozne usluge temeljem potvrda o predaji robe. Tuženi je preuzeo 31.X i 1.XI 1969. na prijevoz na željezničkoj stanici u Splitu 42.100 kg omekšivača u vrijednosti od din. 163.400.- Ovu količinu omekšivača tuženi nije isporučio primatelju, odnosno omekšivač je pogrešno pretočio u cisternu gdje se nalazi mazut, tako da je praktički omekšivač bio uništen. Prijevozni list br. 10762 od 31.X 1969. primatelj nije potvrdio. Primatelj je teretio za protuvrijednost uništene robe tužitelja, i stoga tužitelj traži od tuženoga da mu navedeni iznos nadoknadi, jer je do neisporuke došlo krivnjom tuženoga.

Tuženi je osporio tužbeni zahtjev u cijelosti. Naveo je da je odnosnu transportnu uslugu u redu izvršio i tvornici-primatelju isporučio omekšivač u navedenoj količini. Krivnjom radnika primatelja tuženi je bio upućen da istoči omekšivač u pogrešnu cisternu. Vozač tuženoga vozio je predmetnu robu bez prijevoznice, jer se tada još nije znala točna količina omekšivača, kojeg će tuženi prevoziti, pa je stoga bilo među strankama dogovoreno da će se ta prijevoznica tek naknadno ispostaviti i prijem robe potvrditi. Isporuku robe koju je vozač tuženoga usmeno deklarirao, privremeno su potvrdili u svojoj dokumentaciji radnici primatelja koji su bili za prijem robe zaduženi. Prema stajalištu tuženoga ne radi se o šteti pri prijevozu. Omekšivač je bio uredno prevežen i istočen u smislu postojećeg ugovora sa tužiteljem. Do istakanja u pogrešnu cisternu došlo je isključivo krivnjom primatelja. Iz tog razloga tuženi je predložio da se tužbeni zahtjev odbije.

Na osnovi ocjene iskaza svjedoka i uvida u ugovor stranaka od 8.X 1969, sud je našao da je tuženi neurednim ispunjenjem ugovorene prijevozne usluge konkretne prilike doista nanio tužitelju štetu. Nesporno je da je prijevoz izvršen bez ikakvih pismenih isprava. Iz utvrđenog činjeničnog stanja slijedi da je prijevozni list br.10762 bio ispostavljen od strane službenika tuženoga tek naknadno i da prijem robe od strane primatelja nije na tom dokumentu potvrđen.

Unatoč tome, među strankama nije sporno da je tuženi preuzetu količinu omekšivača doista dopremio do primatelja i istočio u cisternu. Međutim, u cit. ugovoru je doslovno navedeno da je tuženi nakon dopreme omekšivača primatelju dužan istovariti ga vlastitom pumpom u njegov spremnik.

Iz iznešenog slijedi da se obveza tuženoga sastojala u tome, da tekućinu pretoči u ispravnu cisternu.

Tuženi je znao koju vrstu robe će prevoziti svojom autocisternom, jer je u ugovoru od 8.X 1969. navedeno da se radi o omekšivaču. Prema tome, dužnost tuženoga je bila da snabdije vozača sa dokumentacijom iz koje bi bilo vidljivo o kakvoj se robi radi. Ako tuženi nije predao svom vozaču prijevoznicu - temeljem koje se može prijevoznički posao uredno odvijati - bio je dužan svom vozaču dati točne upute o vrsti robe i načinu na koji će robu deklarirati primatelju.

Tuženi je toj okolnosti morao posvetiti naročitu pažnju, jer je trebao imati u vidu svoju obvezu da je vozač dužan voditi računa o tome, da se tekućina pretoči u ispravnu cisternu kod primatelja. Također je i vozač autocisterne, koji je - prema vlastitom priznanju - znao da vozi "neku tekućinu iz uvoza" - dakle ne goriva, morao naročito i posebno upozoriti odnosne radnike primatelja da zapravo ne zna koju vrstu, tj. koju je "tekućinu iz uvoza" dopremio. Naročito stoga, što je taj svjedok sam naveo da inače vrši prijevoz robe temeljem dokumenata koje mu preda prijevozna služba tuženoga i u kojima su navedeni svi podaci o vrsti i količini prevežene robe. Unatoč tome taj se svjedok - iako je bio iskusan radnik - zadovoljio u tri navrata time da je - prema svom iskazu - kako portiru tako i radnicima primatelja dao općenitu izjavu da je doveo "tekućinu iz uvoza". Prema tome, valja uzeti da tuženi nije postupio dužnom pažnjom, koja se u njegovoj struci zahtijeva. Propustom ove pažnje, tuženi je povrijedio svoju obvezu iz ugovora da dopremljenu količinu pretoči u spremnik za omekšivač, i djelomično je prouzrokovao nastalu štetu.

Sud nalazi da se konkretna šteta ne može u cijelosti pripisati tuženome.

Iako, naime, prema iskazu svjedoka u tvornici primatelja postoji zabrana da se u krug tvornice puštaju vozila koja nemaju pismenu dokumentaciju o robi koju dopremaju, nesporno je da je u tri navrata portir tvornice bez ikakvog provjeravanja pustio autocisternu tuženoga bez dokumentacije i samo na temelju izjave da se vozi "tekućina iz uvoza". Također iz iskaza svjedoka slijedi, da su se radnici pouzdali u neodređenu izjavu vozača - koji je, prema njihovom iskazu, izjavio da vozi gorivo - da im je dapače dopremljena količina bila sumnjiva, ali da nisu nijednom - iako se transport odvijao u tri dana - utvrđivali vrstu dopremljene robe. Činjenica da je radnik primatelja u radnom dnevniku zabilježio da je 31.X 1969. stigla jedna cisterna goriva i da će biti dopremljene još dvije cisterne, nije kod toga relevantna.

Ovaj sud smatra da se primatelj, odnosno njegovi radnici, nisu smjeli pouzdati u usmene izjave vozača koji je robu dopremao, jer su morali znati da je on u odnosu na kemijske produkte laik i da njegova usmena izjava o robi može biti i pogrešna. Shodno tome, nisu smjeli dozvoliti pretakanje tekućine u određenu cisternu - u kojoj se već nalazio mazut - bez prethodnih utvrđivanja kemijskih svojstava dopremljene robe.

Dosljedno navedenom, a prema stajalištu ovog suda, za činjenicu da je pretakanjem omekšivača u pogrešnu cisternu došlo do praktičnog gubitka dopremljene tekućine, odgovoran je u podjednakoj mjeri tuženi i primatelj. Tuženi nije ispunio po tužitelju naloženu transportnu uslugu u redu, jer je robu vozio bez dokumentacije, a da nije pri tome primatelja obavijestio na jasan i odredjen način o kojoj se radi. Dakle, nije posvetio dovoljno pažnje da li robu pretače u ispravnu cisternu, a primatelj robe je kod primitka postupao izričito protiv vlastitih propisa.

L.H.

B) Odluke stranih sudova i arbitraža

SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE

Okružni sud Južnog okružja
New Yorka

Presuda od 29.V 1974.

Arthur L.Liman, as trustees in
Bankruptcy of A.H.Bull Steamship
Co. c/a India Supply Mission
(brod "Beatrice")

Doprinos u zajedničku avariju - Pravo na tužbu za isplatu obveznice za doprinos u zajedničku avariju može utrnuti na temelju doktrine "laches"

Radi se o tužbi tužiteljice, stečajnice A.H. Bull, protiv tužene India Supply Mission radi isplate doprinosa u zajedničku avariju. Šteta je nastala 22.X 1962, tužena je pak radi oslobodjenja tereta u Bombayu izdala likvidatoru zajedničke avarije obveznicu da će platiti svoj doprinos 6.XI 1962, a likvidacija zajedničke avarije je uslijedila 12.II 1969; dok je tužba podnešena u svibnju 1972.

Tužena je istaknula prigovor da je tužba ili zastarjela po zakonu o zastari New Yorka, ili da su nastupili "laches" tj. da je istekao rok u kojemu se u pomorskom pravu može tužba podnijeti. Tužitelj je na to odgovorio da moraju doći do primjene engleski ili indijski zastarni